

### Kyriëgebed

Laat ons de Heer bidden  
om het Koninkrijk, dat niet van deze wereld is:  
waar de wolf huist bij het lam,  
de leeuw bewaakt het kind,  
de blinde wordt ziende,  
de kreupelen lopen,  
de melaatsen worden gereinigd,  
de doven horen,  
de doden herrijzen,  
aan armen wordt het evangelie verkondigd  
en zij die verlaten was en met eenzaamheid geslagen  
zal vruchtbaar worden en zich verblijden.  
laat ons bidden:  
Heer ontferm U !

O licht dat opgaat in het oosten,  
gij luister van de eeuwigheid  
en zon van de gerechtigheid,  
kom vriendelijk tot allen die  
gezeten zijn in duisternis en  
in de schaduw van de dood !  
Amen

### Woorden die een venster openen.

*Tekst: Zijn vader Zacharias werd vervuld van de heilige Geest en sprak deze profetie:  
Geprezen zij de Heer, de God van Israël, want Hij heeft omgezien naar zijn volk en heeft het  
verlossing gebracht (Lucas 1:68).*

Maria en Elizabeth zijn in verwachting en zo representeren zij het hele volk Gods in deze dagen van Advent. In het loflied van Maria (het magnificat) en het Benedictus van Zacharias dat we vanmorgen hoorden, worden echter niet de menselijke potenties verheerlijkt. Zeker, de mens is tot veel in staat, maar toe-komst komt op ons toe! En soms heb je je daartoe ineens op een totaal nieuwe manier te verhouden. De persconferentie van gisteren haalde een streep door Kerstvieringen, toneel- en muziekvoorstellingen. Hoe, zonder cynisme en boosheid, oog te krijgen voor wat toch mogelijk is? Elizabeth kon menselijkerwijs niet meer baren, maar toen de tijd vervuld was dat zij baren zou, bracht ze een zoon ter wereld. Elizabeth, uit de priesterlijke lijn van Aäron afkomstig, vernoemd naar de vrouw van de eerste hogepriester, de schoonzuster van Mozes dus, symboliseert wellicht het einde van het *menselijk priesterschap*. De bestaande cultus heeft geen toekomst, in haar zoon Johannes blijkt de kracht van het profetische woord.

En Maria verpersoonlijkt in haar jeugdige onschuld *de nog niet gerealiseerde verwachtingen*: de dromen, de overmoed, de sluimerende potenties van de nieuwe generatie. Het kan nog alle kanten op. Maar gezien haar lage staat heeft ze realiter weinig te verwachten. En toch – God ziet naar haar om !

Zij mag de Verlosser in de wereld brengen, zoals haar naamgenote Mirjam bij de kleine Mozes waakte : opdat Israels verlosser niet voortijdig zou ondergaan in de wateren van de dood. Mariam en Mirjam – gewone meisjes op kardinale punten in de geschiedenis, waardoor de deur van de toekomst open gaat. Een toekomst waar ze geen idee van hadden. Een verlossing door God alleen bereid, komt binnen handbereik.

Op deze zondag van de Vierde Advent horen we hoe Israels stoutste dromen vervuld worden. Israëls dromen? Wat zou daar nog van over zijn na decennia van onderdrukking en

bezetting? Maar Zacharias zingt en in zijn mond worden de woorden van het Oude Verbond tot een nieuw lied. 'Profetie' noemt Lucas het (vs. 67). Thomas Quartier – de nieuwe 'theoloog des vaderlands' – wil komend jaar nadenken over de betekenis van de bijbelse profeten. Profeteren, zegt Quartier, is ruimte scheppen. Waarom niet met een lied?! Denk aan de psalmen. "Benedictus": Geprezen zij de Heer ! Als God zijn beloften vervuld, wordt zelfs de mond van de stomme met lofprijzing vervuld. Lofprijzing die scherp contrasteert met de menselijke grootspraak, vrucht van geloof in eigen potenties en prestaties. "Dit grote Babel dat ik gebouwd heb" of in Jezus' gelijkenis: "De schuren die ik gevuld heb".

Zacharias is niet vervuld van zichzelf, want die gezindheid levert slechts een woordenschat op waarin alle werkwoorden in de 1<sup>e</sup> persoon enkelvoud vervoegd worden. Hij is vervuld van het Woord Gods: hij profeteert. U zult zeggen: Er staat toch "Vervuld van de Geest"? Ja, maar het is boeiend om te zien dat dat in de Schrift haast synoniemen zijn. Col. 3:16: Het *woord van Christus* wone rijkelijk in u, zodat gij in alle wijsheid elkander leert en terechtwijst en met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingende, Gode dank brengt in uw harten. En Ef. 5:19: *Wordt vervuld met de Geest*, en spreekt onder elkander in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zingt en jubelt de Here van harte!

Wie in verwachting is door en van het woord van de belofte, diens geschiedenis en mond zal vervuld worden met lofprijzing. De Geest die deze woorden vervuld, zal ook hem of haar vervullen. "Geprezen zij de Heer, want Hij heeft omgezien naar zijn volk". Dat "omzien" van God - liever dan "bezoeken" in Nw. Bijbel Vertaling - van Zijn volk, dat is de bron en het onderwerp van Zacharias lofzang (vs 68) en 78). Omzien: wie ligt daar langs de weg? Wie is daar opgesloten in eenzaamheid? Zij horen er ook bij als God op ons toekomt! Groot wordt gemaakt de innerlijke barmhartigheid van God, waarmee de Opgang uit de Hoge naar ons omziet.

In Johannes – "God is genadig" moet hij heten – manifesteert zich dat omzien van God. Verwachting wordt vervulling voor Elizabeth en Zacharias. En Johannes zal de weg voor de Heer bereiden. De woorden van Wet en Profeten – ten onrechte Oude Testament genoemd – worden nieuw in Zacharias' mond. Ze worden als een beker die overvloedt. 'Diep onder de indruk' (NBV21), zijn de omwonenden. Ik vertaal 'phobos' liever met 'vrees', ontzag! Hier gebeurt God! Zoiets maak je misschien maar één keer mee, of wellicht nooit. Maar in liederen en muziek kun je de afglans ervan ervaren. Want als God vervult, dan wordt ons een nieuw lied in de mond gelegd en worden liederen geboren. Als Gods Geest ons vervult, dan gaan we zegenen (goede woorden spreken) in plaats van vervloeken Denk maar aan Bileam (Nu. 24:17), wiens woorden terugkomen in de lofzang van Zacharias. Zegening wordt tot profetie: want waar zegen is, daar is toekomst ! Ik herinner mij de goede woorden van mijn juffrouw in de eerste klas. Zij nam mijn zorgen serieus en bemoedigde mij. Waar Gods Geest mensen vervult, nemen ze hun verantwoordelijkheid op. Dan wordt het Woord vlees: krijgt handen en voeten.

Johannes komt niet om de mensen hogere esoterische kennis te brengen. Maar *kennis van hun redding, vergeving van zonden*. 'Keer je om naar je geluk', hoorden we vorige week uit de mond van Johannes de dooper. Heil dat aanvangt in de vergeving van onze schuld, de vreemde vrijspraak. Want Jezus komt niet om onze wensen te vervullen – Kerstfeest is geen pakjesfeest ! – maar om Gods woord te vervullen. Als een zon gaat Hij op in onze duisternis, om onze voeten te richten op de weg van de vrede. 'Heil en vree wordt gebracht aan een wereld verloren in schuld'. Want Jezus is niet alleen de Koning onzer dromen, Hij is ook de Hogepriester die onze schuld ontbindt. Wij mogen God zonder vrees dienen, zingt Zacharias (vs. 75). Niet uit angst voor straf, niet tuk op beloning, maar vervuld van dankbaarheid omdat God naar ons heeft omgezien.